

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*
ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PHRA
NAKHON SI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 1

ธัญชนก กล่อมสุวรรณ

Thanchanok Klomsuwan

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Saint John's University, Thailand

Corresponding Author's Email: Nokthanchanok@gmail.com

วันที่รับบทความ : 29 สิงหาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 2 กันยายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 4 กันยายน 2568

Received 29 August 2025; Revised 2 September 2025; Accepted 4 September 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการ

Citation:

*ธัญชนก กล่อมสุวรรณ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 3(5), 632-653.

Thanchanok Klomsuwan. (2025). Academic Leadership Of School Administrators In Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(5), 632-653.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูที่มีอายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ควรพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล วางแผนกลยุทธ์ และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำหนดพันธกิจที่สอดคล้องกับนโยบายและบริบทโรงเรียน ควบคู่กับการจัดการหลักสูตรที่ตอบโจทย์ท้องถิ่น ส่งเสริมการนิเทศแบบมีระบบ พัฒนาครูผ่าน PLC และวิจัยในชั้นเรียน ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างเป็นระบบ พร้อมสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดเวลา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, วิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research primarily aimed to 1) investigate the academic leadership of school administrators 2) compare teachers' perspectives on this leadership based on their age and work experience and 3) identify effective strategies for developing academic leadership among school administrators within the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. The study's sample included 310 teachers from schools within this educational zone. Data were collected using questionnaires and semi-structured interviews. For quantitative analysis, statistical methods such as frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and one-way ANOVA were employed, while qualitative data underwent content analysis.

The findings revealed that 1) the academic leadership of school administrators in the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area

Office 1, was perceived at a high level. A more detailed examination showed that all aspects of leadership were rated highly. 2) Hypothesis testing revealed that teachers' opinions regarding the academic leadership of school administrators under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, did not differ significantly based on their age or work experience. 3) And Guidelines for developing the academic leadership of school administrators under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, should focus on enhancing their data analysis, strategic planning, and effective communication skills. This development should enable them to establish a clear mission aligned with both policy and the school's unique context, while concurrently managing a curriculum that addresses local needs. Furthermore, it is crucial to promote systematic supervision, foster teacher development through PLC and classroom research, and monitor student learning outcomes systematically. Ultimately, these efforts should culminate in creating an academic environment that continuously supports learning.

Keywords: Leadership, Academia, Educational Administrators

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างมากและมีการดำเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อพัฒนาระบบการศึกษาในหลายด้าน โดยมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งของระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันและอนาคต โดยมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษา (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13, 2565) คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษา การสร้างระบบการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การส่งเสริมการศึกษาวิจัยและนวัตกรรม และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา บทบาทสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกๆระดับ โดยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถรู้เท่าทัน และปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้าง

รายได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ และกติกาใหม่ ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนแม่บทในการกำหนดเป้าหมายเพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา รัฐจึงให้ความสำคัญและจัดให้มีการศึกษาภาคบังคับ โดยทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างน้อยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกระบวนการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและการทำงานในอนาคต โดยวางเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) ในการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ และทักษะในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนและชาติ โดยเป็นปัจจัยหลักในการยกระดับคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศในระยะยาว

องค์กรที่จะนำพาจากการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ คือสถานศึกษาและผู้ที่มิบทบาทสำคัญในสถานศึกษา ก็คือผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องบริหารงานโดยการกำหนดทิศทางให้ไปสู่เป้าหมาย ดังนั้นผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานในองค์กรในสถานศึกษา ซึ่งมีงานอยู่ 4 งาน ตามที่กระทรวงศึกษากำหนด ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบุคลากร ฝ่ายกิจการนักเรียน และที่สำคัญที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา คือ ฝ่ายงานวิชาการ เพราะเป็นฝ่ายที่มีหน้าที่หลักในการกำหนดและดูแลคุณภาพทางวิชาการของสถานศึกษา โดยรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ฝ่ายนี้ยังมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอน และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความน่าสนใจในห้องเรียน นอกจากนี้ ฝ่ายวิชาการยังต้องดูแลการจัดทำแผนการศึกษาและการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ผู้นำให้เกิดประสิทธิภาพ ดังวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถจำแนกการบริหารงานวิชาการทั้งหมด 17 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การ

นิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ๆ 14) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) เพราะฉะนั้นผู้บริหารจะนำพางานวิชาการให้ไปสู่ความสำเร็จ ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติได้ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อขับเคลื่อนงานวิชาการให้ไปสู่เป้าหมายที่สำเร็จ

ความเป็นผู้นำของผู้บริหารจำเป็นต้องมีลักษณะสำคัญหลายประการที่สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน ลักษณะเหล่านี้รวมถึงทักษะการบริหารจัดการคน การวางแผน การสื่อสาร และความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ โดยลักษณะสำคัญของผู้นำที่ดีมีดังนี้ มีวิสัยทัศน์ การตัดสินใจที่เด็ดขาดและมีเหตุผล ทักษะการสื่อสารที่ดี มีความรับผิดชอบ การสร้างแรงบันดาลใจและกำลังใจ มีทักษะการแก้ปัญหา มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือ มีความยืดหยุ่นและการปรับตัว รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากร และที่สำคัญคือต้องมีความน่าเชื่อถือ ดังนั้น ความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีทั้งทักษะทางด้านการบริหารและคุณธรรมในการทำงาน โดยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ทักษะการสื่อสาร ความยืดหยุ่น และความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ภาวะผู้นำทางวิชาการ ก็มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากผู้นำทางวิชาการมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา ผู้นำที่มีความสามารถจะช่วยสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และนวัตกรรม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจได้ และภาวะผู้นำทางวิชาการยังมีบทบาทในการสร้างแรงบันดาลใจและการสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาความรู้และทักษะของตนเอง รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เมื่อปีการศึกษา 2566 มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ดังนี้ กลุ่มการเรียนรู้ภาษาไทยระดับเขตพื้นที่การศึกษา 59.40 คะแนน เฉลี่ยระดับประเทศ 57.30 คะแนน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับเขตพื้นที่การศึกษา 31.58 คะแนน เฉลี่ยระดับประเทศ 29.96 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับเขตพื้นที่การศึกษา 41.78 คะแนน เฉลี่ยระดับประเทศ 40.75 คะแนน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา 36.34 คะแนน เฉลี่ยระดับประเทศ 37.32 คะแนน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่ำกว่าผลการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของประเทศ ซึ่งจากผลการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ข้างต้น ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จึงจัดให้มีโครงการพัฒนางานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดตามที่สำนักงานเขตวางไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ไม่เพียงแต่ในระดับโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่และระดับนโยบายอีกด้วย การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่มอบคุณประสิทธิภาพในการพัฒนาสังคมในระยะยาว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มี 1,922 คน มี 9 อำเภอ 176 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 324 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากนั้นผู้วิจัยได้เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างแล้วใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง สำหรับโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ครูวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ ประกอบไปด้วย

1. แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยใช้มาตรวัดการประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert ดังนี้คือ

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการมากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการมาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการน้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการกำหนดพันธกิจ

ส่วนที่ 3 การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน

ส่วนที่ 4 การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการนิเทศการสอน

ส่วนที่ 5 การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

ส่วนที่ 6 การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขออนุญาตจากวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการวิจัย และขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในการเก็บข้อมูลจากครูของโรงเรียนในสังกัด

1.2 ยื่นหนังสือจากวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้วยตนเอง

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้แก่ครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยผ่านระบบออนไลน์ และขอข้อมูลภายใน 15 วัน หลังจากที่ได้แจกแบบสอบถาม

1.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากพบว่าไม่สมบูรณ์หรือไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามให้อีกครั้งและติดตามการส่งคืน

1.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาพิจารณาตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องสมบูรณ์ จนได้จำนวนแบบสอบถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ถึงผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล จำนวน 5 ท่าน

2.2 ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ และนัดหมายเวลากับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

2.3 ผู้วิจัยเข้าพบผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่นัดหมาย เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ สมุดจดบันทึก และเครื่องบันทึกเสียงเพื่อนำข้อมูลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ด้วยสถิติบรรยาย คือ ความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรที่ศึกษาด้วยสถิติบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เมื่อจำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติ F-test เมื่อพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยให้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.4 ค่าความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ใช้ในการทดสอบ ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะนำไปทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้แก่ อายุ 30-40 ปี และประสบการณ์ การทำงาน 10 ปีขึ้นไป

ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการกำหนดพันธกิจ และด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ และมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการนิเทศการสอน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการบันทึกการนิเทศ เพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และอันดับสุดท้ายผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนเข้านิเทศการสอน

ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษายกย่อง ชมเชย นักเรียนที่เรียนดี เพื่อเป็นแบบอย่างกับนักเรียนคนอื่น ๆ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และอันดับสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำแบบรายงานการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาให้นักเรียน

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรโต๊ะ-เก้าอี้ ให้เพียงพอกับนักเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรให้กับครูผู้สอนหรือนักเรียนเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน และอันดับสุดท้ายผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรห้องสมุดที่มีคุณภาพ

ด้านการกำหนดพันธกิจ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดภารกิจของโรงเรียน จากขอบเขตของงานวิชาการที่รับผิดชอบ รองลงมา

คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนให้นักเรียนรับทราบ และอันดับสุดท้ายผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบ

ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู ในเรื่องการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และอันดับสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงทำความเข้าใจแก่ครูในเรื่องจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การทดสอบสมมติฐานจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ one-way ANOVA (F-Test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปร โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน และผลการเปรียบเทียบในรายด้าน พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน และผลการเปรียบเทียบในรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

จากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษา

จำนวน 3 ท่าน นักวิชาการศึกษาด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน และ ศิษยานุศิษย์ จำนวน 1 ท่าน ได้ผลดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนเชิงกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงและบริบทของโรงเรียน เสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากครูและบุคลากรในการกำหนดพันธกิจ รวมถึงพัฒนาทักษะการสื่อสาร การติดตามประเมินผล และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การจัดการหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทักษะด้านการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายชาติและบริบทท้องถิ่น รวมถึงส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีความรู้ในการนิเทศการสอน การใช้เทคโนโลยี และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

3. การนิเทศการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทักษะการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ มีความรู้ในการออกแบบเครื่องมือและวางแผนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีในการนิเทศได้อย่างเหมาะสม ต้องพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาและแนะนำครูในเชิงวิชาการ ส่งเสริมกิจกรรม PLC และการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถติดตาม ประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

4. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทักษะการกำกับติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลเพื่อวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับครู ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาตนเองด้านการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ควรจัดระบบการสื่อสารผลการเรียนให้ผู้เรียนและผู้ปกครองรับทราบอย่างรวดเร็ว และสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด

5. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทักษะในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษา เช่น การใช้เทคโนโลยีทันสมัย และการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งควรส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ และสร้างขวัญ

กำลังใจให้แก่ครูและนักเรียนด้วยการยกย่องและมอบรางวัล เพื่อกระตุ้นและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลตามผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการกำหนดพันธกิจ และด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการนิเทศการจัดการเรียนการสอน โดยมีการวางแผนร่วมกับครูอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ไปจนถึงการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนลงพื้นที่นิเทศจริง นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีการบันทึกผลการนิเทศไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำมาใช้ในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องในการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน พร้อมทั้งให้คำแนะนำ สนับสนุน และช่วยเหลือครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ครูนำผลการนิเทศไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญภา พลัฒิม (2559) กล่าวถึง การนิเทศ การสอน คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำแนะนำ การสนับสนุนช่วยเหลือ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน นอกจากนี้ Krug (1992) กล่าวถึง การนิเทศการสอน ถือว่าเป็นวิธีในการพัฒนาครูอย่างจริงจัง ไม่ใช่การนิเทศตามสภาพปัญหา การประเมินการดำเนินงานเป็นการประเมินย้อนหลัง แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นการมองไปข้างหน้าจึงต้องใส่ใจเรื่องการนิเทศนี้ให้มากกว่าทำอะไรรู้อยู่ตอนนี้

ไม่ใช่การมองสิ่งที่ทำไปแล้วที่ผ่านมา ผู้นำต้องให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งส่งผลต่อ การเรียนรู้ของนักเรียน

2) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสามารถประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริง พร้อมทั้งให้คำแนะนำครูในเรื่องของการวัดและประเมินผลที่สะท้อนศักยภาพของนักเรียนอย่างแท้จริง ตลอดจนจัดให้มีระบบการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ทั้งในด้านวิชาการและด้านพฤติกรรม อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและยกย่องนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ด้วยการชมเชยหรือให้รางวัล เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนคนอื่น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560) กล่าวถึง การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนมีความสำคัญ ผู้บริหารควรตรวจสอบคุณภาพการเตรียมนักเรียนและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยพิจารณาผลทดสอบและพิจารณาแบบรายงานพัฒนาการคุณลักษณะนักเรียน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานักเรียนและสื่อสารผลการตรวจสอบให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอนผู้บริหารสถานศึกษา มีความชัดเจน และสนองตอบความคาดหวังของโรงเรียน นอกจากนี้ Van and Kruger (2003) กล่าวถึง การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นภาระงานของภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารที่สำคัญ

3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรและพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยจัดให้มีสื่อการเรียนการสอน ห้องสมุด และแหล่งค้นคว้าที่มีคุณภาพ รวมถึงจัดโต๊ะ-เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอและเหมาะสมกับการใช้งานของครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้ตอบโจทย์การเรียนรู้ยุคใหม่ พร้อมดูแลเอาใจใส่บุคลากรและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับครู ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ พัทธราภรณ์ จันทพล (2559) กล่าวถึง การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ คือ การที่

ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรให้กับครูหรือนักเรียนเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้สะดวกในการใช้และมีจำนวนเพียงพอ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้กับนักเรียน นอกจากนี้ McEwan (1998) กล่าวถึง การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเป็นองค์ประกอบ ในการปฏิบัติสู่ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล

4) ด้านการกำหนดพันธกิจ มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและ รายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดภารกิจของโรงเรียนโดยยึดตามขอบเขตงานวิชาการ พร้อมทั้งวิเคราะห์สภาพงานเพื่อวางแผนทางการพัฒนาอย่างเหมาะสม โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และนโยบายที่สอดคล้องกับงานวิชาการของโรงเรียน รวมถึงกำหนดดัชนีชี้วัดคุณภาพของแต่ละกลุ่มสาระตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน ผู้บริหารยังมีเป้าหมายและจุดเน้นในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนให้ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบโดยทั่วกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ พัชราภรณ์ จันทพล (2559) กล่าวถึง การวางแผนกำหนดภารกิจ จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนยุทธศาสตร์ทางวิชาการของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์สภาพงานวิชาการ กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย มาตรการและดัชนีชี้วัดคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด นอกจากนี้ Hallinger and Murphy (1985) กล่าวถึง การวางแผนกำหนดภารกิจ ช่วยสร้างความเข้าใจในภารกิจดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ช่วยในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนมีความชัดเจน ทีมงานมีส่วนในการกำหนดแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่วัดได้ง่ายต่อการนำไปสอน โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และช่วยการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนเป็นการสื่อสารที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีขึ้นเพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้รับทราบโดยทั่วกัน

5) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระอย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มสาระ ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูออกแบบเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสม

ตลอดจนให้คำแนะนำในการออกแบบการสอนและการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ยังชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร พร้อมสนับสนุนให้ครูจัดทำเอกสาร สื่อประกอบ และพัฒนาการประเมินหลักสูตร รวมทั้งส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีวัดผลให้สอดคล้องกับผู้เรียนอย่างเหมาะสมในระดับชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560) กล่าวถึง การจัดการหลักสูตรและการสอน คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการประสานการใช้หลักสูตร การดำเนินการให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องจุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรการจัดทำเอกสาร สื่อการเรียนการสอน ประกอบหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนในระดับห้องเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการวัดประเมินผลนักเรียน โรงเรียนสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศที่ศึกษาแก่ครูเกี่ยวกับวิธีสอน นอกจากนี้ Ubben and Hughes (1987) กล่าวถึง การจัดการหลักสูตรและการสอน เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่สำคัญ

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีการปฏิบัติตามนโยบาย และมีกรอบการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนตามเป้าประสงค์หลัก คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีระบบการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยและหลากหลาย เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นบุคคลที่มีความรู้ และสมรรถนะด้านวิชาการ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามมาตรฐานวิชาชีพ อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้กำหนดกลยุทธ์ ในการขับเคลื่อนดำเนินการตามภารกิจที่ครอบคลุมนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกลยุทธ์ในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ กลยุทธ์ที่ 5 ปลุกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ ประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรม (แผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2567) ทำให้การทำงาน

ของครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรชัย ภักดีศุภผล (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ในการทำงานที่ต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ สอดคล้องกับสมมติฐาน อาจเป็นเพราะผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มี คุณภาพ จึงสนับสนุนให้ครูทุกคนเข้ารับการอบรมทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 3 เพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีระบบ บริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน มีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และ เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและ การให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการ พัฒนาศักยภาพ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตามมาตรฐานวิชาชีพ (แผน ปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2567 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2567) จึงทำให้การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา วรณประภา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ผลการ เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรเพชญ์ ไตรรงค์ (2564) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ผลการ เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการ ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565) ศึกษา

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูที่มีอายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ควรพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล วางแผนกลยุทธ์ และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำหนดพันธกิจที่สอดคล้องกับนโยบายและบริบทโรงเรียน ควบคู่กับการจัดการหลักสูตรที่ตอบโจทย์ท้องถิ่น ส่งเสริมการนิเทศแบบมีระบบ พัฒนาครูผ่าน PLC และวิจัยในชั้นเรียน ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างเป็นระบบ พร้อมสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) ด้านการกำหนดพันธกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน และเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

2) ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารควรแสดงบทบาทผู้นำทางวิชาการในการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3) ด้านการนิเทศการสอน ผู้บริหารควรปฏิบัติบทบาทผู้นำทางวิชาการด้วยการวางแผนและดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูในด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ ควรใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย

4) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมระบบติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ควรสนับสนุนให้ครูใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการติดตามความก้าวหน้า นอกจากนี้ควรสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างเต็มที่

5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่กระตุ้นให้ครูและนักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่พัฒนา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขตอื่น ๆ เป็นต้น

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

3) ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 หรือเขตอื่นๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะ และเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- พัชราภรณ์ จันทพล. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. ใน งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

เพ็ญภา พลัฒิม. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สรรเพชญ ไตรรงค์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2567). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. เรียกใช้เมื่อ 20 มิถุนายน 2568 จาก bing.com/ck/a?!&p=9cc51889afc6642ab4a37ba62c19f75bc48311ca87e3806d0d4aa09fc07c65fJmLtdHM9MTc1Njl1MjgwMA&ptn=3&ver=2&hsh=4&fclid=2f36f485-06a0-6481-3055-e0720767653e&psq

เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา. ใน งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principal. *The Elementary School Journal*, 86(2), 221-224.

Krug, R.E. (1992). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: Free Press.

McEwan, E.K. (1998). *Seven step to Effective Instructional Leadership*. Thousand Oaks: Corwin Press.

- McEwan, E.K. (2003). 7 steps to effective instructional leadership. California: Corwin Press.
- Ubben, G. C. & Hughes, L. W. (1987). The principal : Creative Leadership for Effective Schools. Boston : Allyn and Bacon.
- Van Deventer, I., & Kruger, A. G. (2003). An educator's guide to school Management skills. Pretoria: Van Schaik.